

ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

**The Problems, Needs, and Approaches to Innovation Management in
Educational Institutions Under the Lower Northern Secondary
Educational Service Area Office**

เพ็ญนิภา ศรีสุข และ จิตติมา วรณศรี

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Pennipha Srisuk and Jitima Wannasri

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Penniphas65@nu.ac.th

บทคัดย่อ

นวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการใหม่ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 2) เสนอแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบท กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูหัวหน้างานวิชาการ 157 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 50 คน และผู้บริหารระดับนโยบาย 6 คน ซึ่งเลือกโดยใช้การสุ่มหลายขั้นตอนและการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ข้อมูลวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาด้านบุคคลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 และความต้องการของการบริหารจัดการนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า มีความต้องการด้านบุคคลมากที่สุด ได้แก่ ครูและผู้บริหารยังมีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษาน้อย ครูผู้สอนบางส่วนขาดทักษะด้านเทคโนโลยี รวมไปถึงความสามารถของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี ขาดการอบรมพัฒนาที่เพียงพอในการพัฒนาทักษะในการสร้างนวัตกรรม อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรไม่ครบวิชาเอก ส่งผลให้ครูต้องรับผิดชอบงานหลากหลายเกินไป ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

2. แนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา พบว่าควรดำเนินการ 1) การพัฒนาครูและบุคลากร 2) การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจากชุมชน 3) การจัดหาและพัฒนาด้านเทคโนโลยี 4) การสร้างระบบสนับสนุนทางเศรษฐกิจ และ 5) การบูรณาการนโยบายและการจัดการ

* วันที่รับบทความ : 18 ธันวาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 24 ธันวาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 25 ธันวาคม 2567

Received: December 18 2024; Revised: December 24 2024; Accepted: December 25 2024

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; นวัตกรรม; แนวทางการบริหาร; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

Innovation is important and necessary for education management. To support and respond to new needs, the implementation of innovation in an organization must take into account different contexts and situations. Innovation management is therefore very important for the development of educational quality. Therefore, this research aimed to study the innovation management approaches in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office. The research was divided into 2 steps: 1) Study the problems and needs of innovation management in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office. The samples consisted of 157 academic head teachers according to the Crazy and Morgan sampling table, using multi-stage random sampling, and 50 educational institution administrators under the Secondary Educational Service Area Office of the Lower Northern Region. The research instruments included questionnaires and interview forms. Data were analyzed by percentage and content analysis. 2) Study the innovation management approaches in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office. Data were collected from 6 policy-level administrators by purposive selection. The research instrument was semi-structured interviews. Data was analyzed by content analysis. The research results found that:

1. Problems of innovation management in Educational Institutions found that the most problems were personnel problems, accounting for 100 percent, and the needs of innovation management in secondary schools found that the most needs were personnel problems, including teachers and administrators still having little knowledge and understanding of driving innovation in educational institutions, some teachers lacking technological skills, including the ability of personnel to use technology, lacking sufficient training and development in developing skills in creating innovation, and limitations in the number of personnel not being enough for major subjects, resulting in teachers having to be responsible for too many different tasks, lacking continuous and tangible development.

2. Guidelines for innovation management in Educational Institutions found that 1) teacher and personnel development, 2) creating understanding and participation from the community, 3) procurement and development of technology, 4) creating an economic support system, and 5) policy and management integration.

Keywords: Administrative management; Innovation; Administrative guidelines; Secondary schools

บทนำ

นโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ประเทศเข้าสู่ Thailand 4.0 ทำให้ต้องขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อย 3 มิติที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาในยุค 4.0 จึงเป็นการนำเอาความรู้มาบูรณาการ สร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม สร้างและคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยนวัตกรรม (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561)

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2561) พบว่า ผลจากการประกวด OBEC AWARDS ระดับชาติ และระดับภาค ในสาขานวัตกรรมและเทคโนโลยี ของโรงเรียน ผู้บริหาร และของครู มีการส่งผลงานจำนวนมาก ประกอบกับผลการวิจัยของสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (2558) พบว่า โรงเรียนและผู้บริหารส่วนมากยังขาดการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน รอบสี่ (สำนักงานรับรองและประเมินมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2562) ยังได้ระบุไว้ในมาตรฐานที่ 2 โดยในมาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ที่ต้องให้ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง โดยนโยบายรัฐบาลและแผนการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งเน้นไปที่การสร้างนวัตกรรมเพื่อให้ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการดำเนินงานให้ครู นักเรียน ได้ปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเป็นผู้นำทางวิชาการสามารถนำความรู้ ทักษะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครูและบุคลากร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถบรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน โดยการเป็นผู้นำในการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ดังเช่น ผลการสำรวจองค์กรขนาดใหญ่ในระดับนานาชาติ 500 แห่ง (Weiss and Legrand, 2011 อ้างถึงใน (จิตติมา วรณศรี, 2563) เกี่ยวกับ นวัตกรรม ผลการสำรวจพบว่า ผู้บริหารร้อยละ 88 เห็นว่านวัตกรรมมีความสำคัญต่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร และผู้บริหารร้อยละ 78 มีความคิดเห็นว่า ทีมผู้บริหารคือผู้รับผิดชอบนวัตกรรม แต่มีผู้บริหารเพียงร้อยละ 33 ที่มีความคิดเห็นว่าองค์กรของตนเองมีนวัตกรรมที่มีประสิทธิผล นอกจากนี้ การให้ความสำคัญของการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ยังมีน้อยมาก ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ส่งผลอย่างมากต่อ ครู นักเรียน ในโรงเรียน ทำให้ภาพรวมในโรงเรียน

ไม่เกิดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม หรือ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมขึ้นภายในโรงเรียน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากร มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ของครู ซึ่งนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เกิดจากการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหาร ควรตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยผู้มีบทบาทสำคัญคือครู ซึ่งเป็นผู้ที่คิดค้นริเริ่มทดลองสร้างสรรค์นวัตกรรมขึ้นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการนวัตกรรมจะช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนา ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะและพฤติกรรมของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการนำนวัตกรรมไปใช้ ในการแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหาร จัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยกระดับและพัฒนา คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สอดรับกับนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามแนวทางการพัฒนาการศึกษา 4.0 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการของการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปัญหา ความต้องการ และแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง มีขอบเขตดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

การศึกษาปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง โดยการสอบถามครูหัวหน้างานวิชาการ และสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถานศึกษา มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

ครูหัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด จำนวน 264 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวน 157 คน ใช้การสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดย 1) สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด 2) สุ่มโรงเรียนจากแต่ละจังหวัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้จำนวน 157 โรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้แก่ 1) สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด 2) สุ่มโรงเรียนจากแต่ละจังหวัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดละ 10 โรงเรียน ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดละ 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากครูหัวหน้างานวิชาการ

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา

ได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งสองฉบับเพื่อหาความถูกต้องเชิงเนื้อหา ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม และความเหมาะสมของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผลการหาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และบางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 207 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.86 และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยการบันทึกเสียง จดบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยการหาค่าความถี่ และร้อยละ ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมการในสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ที่มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา และการพัฒนานวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารการศึกษาระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง จากการประกวด OBEC AWARDS ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการ 3) มีความรู้ ความสามารถหรือมีประสบการณ์ ด้านการบริหารการศึกษาหรือทางการศึกษา และการพัฒนานวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เพื่อศึกษาแนวการบริหารจัดการนวัตกรรมการในสถานศึกษา ตรวจสอบคุณภาพเพื่อหาความถูกต้องเชิงเนื้อหา ดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ และความเหมาะสมของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผลการหาค่า IOC พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

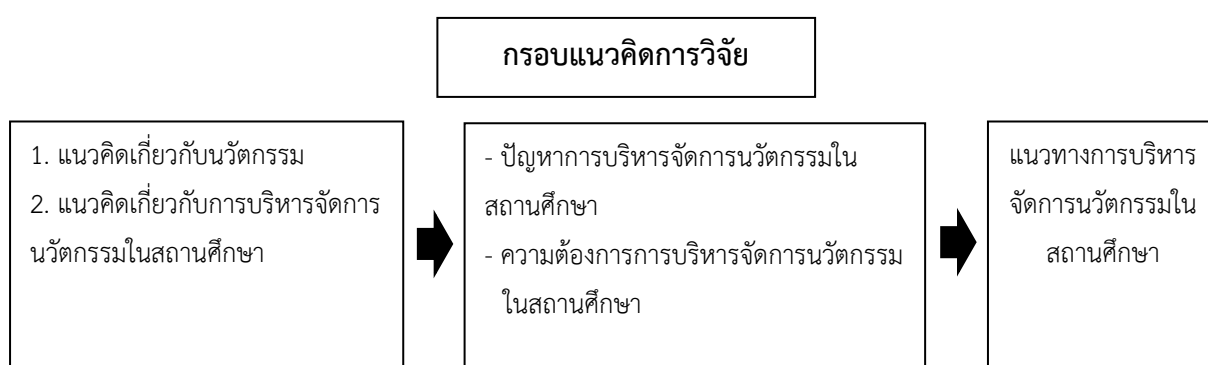
ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิในการขอเข้าสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการบันทึกเสียง จดบันทึก

4. วิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา โดยวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม โดย จิตติมา วรรณศรี (2563), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565) และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา โดย องค์การมาตรฐานสากล (2562), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2563), Adair, John E. (1996), Christiansen, James A. (2000)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัญหา ความต้องการ และแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง มีดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา จากการสอบถามครูและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา พบว่า

1. ปัญหาด้านบุคคล พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) ครูและผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม แต่ยังขาดการอบรมพัฒนาที่เพียงพอในการพัฒนาทักษะเชิงลึก เช่น การใช้เทคโนโลยีและการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบท การใช้ AI ในการบริหารสถานศึกษา

2) ข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรไม่ครบวิชาเอก ส่งผลให้ครูต้องรับผิดชอบงานหลากหลายเกินไป

2. ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) โรงเรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก มีงบประมาณจำกัด ทำให้การพัฒนา
นวัตกรรมขาดความต่อเนื่องและไม่ครอบคลุม

2) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อการพัฒนาวัตกรรมไม่เพียงพอ

3. ปัญหาด้านวัสดุและทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100
ได้แก่

1) อุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต อยู่ในสภาพเก่าและไม่ทันสมัย อีกทั้งยังขาดการซ่อมบำรุง

2) การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน

3) ห้องเรียนบางส่วนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน
และการสร้างนวัตกรรม

4. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) การบริหารจัดการภายในโรงเรียนยังขาดระบบที่ชัดเจนและยืดหยุ่น เช่น การแบ่งหน้าที่
งาน การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ และการสื่อสารระหว่างบุคลากร

2) ผู้บริหารบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา

3) การบริหารจัดการยังยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ ไม่ยืดหยุ่น และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ของโลกในยุคปัจจุบัน

5. ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมค่อนข้างน้อย เนื่องจากขาดความ
เข้าใจในเรื่องนวัตกรรม

2) สังคมการทำงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท และการทำงานราชการ ทำให้ไม่มีเวลาว่าง
มาช่วยสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน

3) ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะยากจน ส่งผลต่อการขาดความเข้าใจและความสำคัญของ
การศึกษา

4) แหล่งเรียนรู้ภายนอกมีอยู่อย่างจำกัดและไม่ครอบคลุมทุกวิชา ทำให้การสร้างความรู้ความเข้าใจ
ในเรื่องนวัตกรรมต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องในการสื่อสาร

6. ปัญหาด้านเทคโนโลยี พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) เทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ไม่เอื้อต่อการใช้งานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งการ
จัดหาเทคโนโลยีที่เพียงพอและเหมาะสมยังไม่ครอบคลุมทุกความต้องการ

2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่สามารถสนับสนุนเทคโนโลยีแก่นักเรียนได้ เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ

3) สัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำหรือไม่มีสัญญาณที่เสถียร ขาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในบางพื้นที่ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลทำได้ยาก

4) การเข้าถึงเทคโนโลยีไม่ทั่วถึง ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่มีอยู่ ขาดแคลนอุปกรณ์และทักษะในการใช้งาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการนวัตกรรม

7. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่มั่นคง ส่งผลให้การสนับสนุนทรัพยากรจากภายนอกลดลง

2) ชุมชนและผู้ปกครองมีรายได้ที่ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนหรือปานกลาง ทำให้การสนับสนุนด้านการศึกษาน้อยลง และความช่วยเหลือด้านการพัฒนาการนวัตกรรมถูกจำกัด

8. ปัญหาด้านการเมืองและกฎหมาย พบว่าปัญหาที่มีความถี่สูงคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่

1) นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการนวัตกรรมมีความไม่ชัดเจนและเปลี่ยนแปลงบ่อย ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในระดับนโยบาย

2) การเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ทางการเมือง ขาดการกำกับดูแลหรือแนวทางที่แน่นอนในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนนวัตกรรมในสถานศึกษา

3) การมอบหมายภาระงานให้โรงเรียนไม่สอดคล้องกับบริบทหรือทรัพยากรที่มีส่งผลให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาความต้องการในการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ความต้องการในการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

1. ความต้องการด้านบุคคล พบว่า

ควรจัดการอบรมและพัฒนาครูในด้านทักษะการใช้นวัตกรรม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการนวัตกรรม ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรให้เห็นความสำคัญของนวัตกรรม สร้างความตระหนักให้ผู้บริการเห็นความสำคัญของการใช้นวัตกรรมในสถานศึกษา พัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้บุคลากรกล้าคิดอย่างสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีให้สามารถนำความรู้และข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหลากหลาย และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาตามบริบท และพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมนำมาต่อยอดพัฒนาการนวัตกรรมให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ความต้องการด้านงบประมาณ พบว่า

ควรมีการสรรหางบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการนวัตกรรมเพิ่มเติม และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก เช่น การขอทุนจากองค์กรภาครัฐหรือเอกชน

3. ความต้องการด้านวัสดุและทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า

ควรจัดหาวัสดุและเทคโนโลยีที่เพียงพอ ทันสมัย และเหมาะสม จัดการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด

4. ความต้องการด้านการบริหารจัดการ พบว่า

ควรสร้างระบบการบริหารที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สร้างความตระหนัก เติมเต็มความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้ความสำคัญและความจำเป็นในการใช้นวัตกรรมมาช่วยในการบริหารจัดการในสถานศึกษา

5. ความต้องการด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า

ควรแต่งตั้งบุคลากรและหรือคณะทำงานให้ความรู้แก่ชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้ความรู้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับนวัตกรรม รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายในการนำนวัตกรรมไปใช้ในสังคม และมีการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

6. ความต้องการด้านเทคโนโลยี พบว่า

ควรเพิ่มอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการใช้งาน เพิ่มระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต ติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมให้ครอบคลุม ทัวถึงยิ่งขึ้น อีกทั้งยังต้องพัฒนาความรู้ของบุคลากรในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรม จัดหางบประมาณสนับสนุนด้านเทคโนโลยี และจัดอบรมพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีให้บุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

7. ความต้องการด้านเศรษฐกิจ พบว่า

ควรมีการขอรับการสนับสนุนความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น แหล่งเงินทุนและทรัพยากรเพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรม สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรม สร้างอาชีพ สร้างเงิน สร้างงาน สร้างรายได้ และให้ความรู้กับผู้ปกครองและร่วมมือกันดูแลนักเรียน รวมไปถึงจัดหาทุนการศึกษาช่วยเหลือนักเรียน

8. ความต้องการด้านการเมืองและกฎหมาย พบว่า

ควรมีรูปแบบทางเลือกที่ช่วยในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมร่วมกันเพื่อให้ความสำคัญของนวัตกรรมลดโครงการที่ไม่จำเป็น ลดภาระงานที่ไม่จำเป็นและบูรณาการ ส่งเสริมการรับรู้นโยบาย มีนโยบายที่ยั่งยืน ส่วนกลาง อาทิ เขตพื้นที่ สพฐ. บูรณาการกิจกรรม เลือกสรรค้งานที่เกิดประโยชน์ที่แท้จริงสู่สถานศึกษา ไม่ดึงครูออกนอกห้องเรียน ต้องมีการปรับตัว รวมทั้งมีการสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองกับนโยบายอย่างเร่งด่วน มีนโยบายที่สนับสนุนให้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง

จากการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

รูปที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหา ความต้องการ และแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัญหาด้านบุคลากร อาจเนื่องมาจากครูและผู้บริหารยังมีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษาน้อย ครูผู้สอนบางส่วนขาดทักษะด้านเทคโนโลยี รวมไปถึงความสามารถของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี ขาดการอบรมพัฒนาที่เพียงพอในการพัฒนาทักษะในการสร้างนวัตกรรม อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรไม่ครบวิชาเอก ส่งผลให้ครูต้องรับผิดชอบงานหลากหลายเกินไป ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา วรรณศรี วิทยา จันทรศิลา สลธิพร เซาว์นชัย (2022) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาครูด้านทักษะการพัฒนานวัตกรรม

โดยสร้างระบบดำเนินการพัฒนาครู เป็นกระบวนการขั้นตอนดำเนินการเพื่อส่งเสริมทักษะการพัฒนา
นวัตกรรมของครู โดยมีกิจกรรมการปฏิบัติเป็นตามลำดับเป็นขั้นตอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การ
วางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตผล และการสะท้อนผล ซึ่งขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนา คือ การวางแผน เป็น
การดำเนินการศึกษาสภาพ ปัญหาหรือความต้องการในสถานศึกษา โดยศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากครู
เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้หรือประเด็นอื่นที่เป็นปัญหาความต้องการในสถานศึกษา
และทศม วรประวดี (2023) ได้กล่าวถึงสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้พบเจอปัญหา เช่น
ผู้สอนยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่พัฒนาต่อยอดนวัตกรรม ใช้วัตกรรมการสอนไม่สอดคล้องกับผู้เรียน
และไม่แลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรให้
ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถและทักษะ
ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Prasertsin, Jiotrakul, and
Thongklomsee (2018) กล่าวว่า การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องให้สามารถนำรูปแบบของนวัตกรรมทาง
การศึกษามาประยุกต์ใช้ จะช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ในด้านการจัดการเรียน
การสอนให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

2. ผลการศึกษาความต้องการการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ด้านบุคคล มีความต้องการให้โรงเรียนจัดการอบรมและพัฒนา
ครูในด้านทักษะการใช้นวัตกรรม พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม อาจเป็นเพราะครู
เป็นบุคลากรในสถานศึกษาเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนานตนเอง
และพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนกิจกรรมที่สามารถสร้างหรือ
พัฒนานวัตกรรมทั้งในด้านความรู้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณที่สามารถเอื้อประโยชน์ ในการ
พัฒนาทักษะการใช้นวัตกรรม เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ สอดคล้องกับ
งานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา เลิศไกร (2562) กล่าวถึง การจัดการนวัตกรรมพัฒนาองค์กร
เน้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพคนให้เป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้ และกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมของสมาชิกใน
องค์กร ใช้นวัตกรรมที่เป็นรูปแบบการจัดการมาเป็นตัวตั้งเพื่อวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสม จะทำให้สมาชิก
องค์กรเป็นกลุ่มคนแห่ง การเรียนรู้และนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้หรือองค์กรสมรรถนะสูง ด้วยการพัฒนา
ศักยภาพ บุคคลและทีมงานอย่างต่อเนื่อง จะเป็นประเด็นหลักที่สำคัญของการ ซึ่งบุคคลในองค์กรจะ สามารถ
ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ที่ท้าทายและมีคุณค่า สามารถสร้างแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อสร้างผลงานคุณภาพ
ให้กับองค์กรให้กับสังคมอย่างยั่งยืน และความท้าทายของการจัดการนวัตกรรมองค์กรในศตวรรษที่ 21 คือ
ความต้องการของ คนที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีทิศทางใหม่ๆ ที่เป็นทิศทางระดับโลกที่องค์กรต้องมีการ
ปรับตัวตามการสร้างเชื่อมั่น และความศรัทธาภายในองค์กร การสร้างนวัตกรรมเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพ
ขององค์กรตลอดจนการให้ความสำคัญการพัฒนาศักยภาพคนเป็นสิ่งสำคัญที่ จะส่งผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงมุ่ง

สู่การสร้างสรรคสิ่งใหม่ เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมทั่วทั้งองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ วิวัฒน์ มีสุวรรณ (2563) ระบุว่า ผู้บริหาร ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้และมีความพร้อมให้มีความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถของตนในการออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยผู้บริหารควรให้การสนับสนุนความพร้อมในด้านอุปกรณ์ ความรู้และงบประมาณ แก่ครูที่มีความต้องการจะพัฒนาความสามารถในด้านนี้ รวมถึงหน่วยงานการศึกษาควรกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์และพันธกิจ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเชื่อมโยงไปสู่การคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา ด้านบุคคล เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาที่ชัดเจนในการพัฒนาทักษะและความพร้อมด้านนวัตกรรมให้กับบุคลากร โดยการส่งเสริม สนับสนุนความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความรู้ สนับสนุนด้านทรัพยากรและงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมถึงการจัดหาเทคโนโลยีที่สามารถช่วยในการบริหารจัดการ

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร จัดอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับครูและนักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำมาใช้ในการบริหารจัดการในชั้นเรียน รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน เพื่อลดภาระในเรื่องของเอกสาร อีกทั้งยังเป็นการลดภาระลดขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ สะดวก และรวดเร็ว

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษา ด้านงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหางบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากภายนอก และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนวัตกรรมในการพัฒนาการศึกษาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทราบ สร้างเครือข่ายนวัตกรรมเพื่อร่วมกันพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการจัดการนวัตกรรมการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการเสนอแนะแนวทางให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2) ควรศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
- 3) ควรศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการนวัตกรรมการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). *การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา วรรณศรี. (2563). *นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3.
- ปัญญา เลิศไกร และคณะ. (2562). *การจัดการ นวัตกรรม การพัฒนาองค์กร. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*. 6 (8), 3745.
- นวล สมบูรณ์สิน. (2564). *รูปแบบการจัดการนวัตกรรมการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาบัตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทศม วรประวัติ และ จิตติมา วรรณศรี (2564). *แนวทางบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 11 (7), 2803-2814.
- วิวัฒน์ มีสุวรรณ. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนเครือข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร. สื่อการสอนนวัตกรรมทางการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *รายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *แผนปฏิรูปประเทศ(พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2547). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561*. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมครูรุ่นใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Adair, John E. (1996). *Effective Innovation: How to Stay Ahead of the Competition*. London:
Pan Books.

Christiansen, James A. (2000). *Building The Innovative Organization: Management
Systems that Encourage Innovation*. Hampshire: Macmillan Press.

Prasertsin, U., Jiotrakul, T., & Thongklomsee, J. (2018). A Studying Guidelines of the
Educational Innovation Management Used for Improving Teacher's Teaching and
Research. *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University*,
10 (2), 78-89.